

Avdelingsplan Karussen 2021-2022

Innledning:

Gjennom flere år har vi erfart at det fungerer godt å konsentrere seg om få temaer som går gjennom hele året fremfor å skifte tema hver måned. Dette gir oss en unik mulighet til å kunne gå mer i dybden og være impulsive og følge barnas eget initiativ og interesse (jfr. barns medvirkning)

Vi har en filosofi om at «Veien blir til mens du går» – kanskje er barna opptatt av helt andre ting enn det vi voksne har planlagt. Dette betyr at vi som voksne må være fleksible, impulsive og samtidig kunne dokumentere og ikke minst linke det vi gjør opp mot rammeplanen og kunne faglig begrunne alle valgene vi tar. Dette krever en del av oss voksne, men vi mener at ved å jobbe på en slik måte har vi mulighet til å virkelig kunne ta barnas egeninteresse og initiativ på alvor.

Den 1. august 2010 trådte et nytt formål til Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver i kraft. Her står det: «Barnehagen som pedagogisk virksomhet har sin egenart og sine tradisjoner som må ivaretas. Anerkjennelse av barndommens egenverdi står sentralt i denne tradisjonen. Den helhetlige og integrerte tilnærmingen som karakteriserer barnehagens virksomhet, ivaretas i formålet blant annet gjennom begrepene omsorg, lek, læring og danning.»

Hos oss på Karussen skal innholdet i hverdagen bygge på et helhetlig læringssyn hvor danning, omsorg, lek og læring står sentralt i det vi gjør. Danning handler om å få et aktivt og bevisst forhold til egne omgivelser og refleksjon over det man gjør i samspill med andre. Danning er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati, og barna må få utfordringer, muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter, og støtte for å kunne handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Gjennom utforskning og samtale om verden og fenomener skaffer barn seg kunnskap og innsikt på mange områder. Danning er en kontinuerlig prosess som er tett sammenvevd med og danner grunnlaget for omsorg, lek og læring. (hentet fra formålsparagrafen av 2010)

Dette formålet uttrykker samfunnets endring i synet på barn og voksnes ansvar for å behandle barn som likeverdige individer. Formålet understreker at barn må møtes med tillit og respekt. Å bli tatt på alvor er viktig som motivasjon for læring, og som grunnlag for å utvikle tillit både til seg selv og andre. Perspektivet i formålsbestemmelsen er utvidet til også å omfatte naturen. «Å ta vare på naturen og hverandre» rommer både empati og økologisk ansvar, og skal være en naturlig del av barnas dannelsesprosess. Dette er også et veldig viktig punkt for oss på karussen.

Årets satsningsområder

Gjennom Bærum kommune har vi et rammeverk for kvalitet i barnehagen «Lek og Læring». Fra 2019 er det følgende områder som er prioritert:

- Kommunikasjon og språk
- Livsmestring
- Digital barnehage

Kommunikasjon og språk

Alle barnehager i Bærum skal bidra til en god språkutvikling for alle barn. Hensikten med å ha språkutvikling som et satsningsområde er å fremme kommunikasjon og sikre god språkutvikling. Forskning viser blant annet at barnas språkutvikling og barnehagens språkmiljø må styrkes, at systematisk språkstimulering i barnehagen ser ut til effektivt å kunne bedre språkforståelsen hos barn med relativt svake språkferdigheter og at arbeidet med språkutvikling under måltidene til de yngste barna bør styrkes.

Språkutvikling handler om å lære å bruke språket som verktøy i samspill med andre og for utvikling av ferdigheter og kunnskaper.

Rammeplan for barnehager sier «Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk»

Et språklig sterkt barn står på mange områder sterkere enn et språklig svakt barn, både i det sosiale og ellers. Vi jobber derfor mye med språk i hverdagen, både gjennom lesing, samtaler, begrepsinnlæring etc. Vi etterstreber høytlesning hver dag og vi har alltid bøker tilgjengelig både ute og inne i hytta. Etter at vi bygde vår egen lesestol ute ser vi at barna er enda mer ivrige på å sette seg ned med en bok, både alene og sammen med andre barn/voksne. Vi har også en del hjelpemidler til språkopplæring om det er noe som trengs. Dette kan være plakater med begreper, apper i forhold til fonologiske øvelser etc. Målet er at de før skolestart skal ha et godt ordforråd og at de har fått på plass mest mulig begreper. Om vi ser at noen trenger ekstra støtte og oppfølging så følger vi opp dette på avdelingen i en situasjoner, små grupper eller lignende.

Livsmestring

I rammeplan for barnehager står det: «*barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser og mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.*

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barna skal ha mulighet til ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen.

Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barnas omsorg- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barna kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og hvite hvordan dette kan forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne til opplysningsplikten til barnevernet.

Livsmestring favner om mye og vi ønsker å kunne skape en best mulig hverdag for ditt barn. Mye av det vi fokuserer på er «karakterdannelse» som i sin tur er å gjøre barna robuste slik at de både kan si nei til noe og tåle å få et avslag selv. Karakterdannelse handler også om å lære barna selvstendighet og å lære å ta ansvar.

«Å styrke barnas robusthet vil si å gi dem en indre struktur, en indre tro på at de har en identitet; at de er den samme selv om alt forandrer seg, og gi barnet troen på at det er noe verdt. Den indre strukturen får barna fra den ytre sosiale strukturen, den internaliseres», sier Per Schultz Jørgensen, dansk professor og tidligere forskningsleder ved Danmarks institutt for pedagogikk.

På karussen er vi også veldig opptatt av at barna skal få innblikk og erfaringer i forhold til mangfold og annerledeshet. Med dette mener vi at barna skal få kjennskap til forskjellige måter å leve på. Dette kan være religion og livssyn, forskjellige familiekonstellasjoner eller andre faktorer som oppleves annerledes en hvordan man selv lever/er. Vi ønsker også at de skal oppleve og erfare at det ikke nødvendigvis er tydelige kjønnsrollemønstre i hverdagen. Vi ønsker at de skal føle seg trygge på at de er gode nok uansett!

Barna skal oppleve at de kan holde ut, få tro på seg selv, at de har ressurser og sette seg mål og nå de, men de skal også lære å takle nederlag og frustrasjon. Barn som er robuste skal ha motstandskraft, kunne holde ut, si ifra og gjøre motstand, men også høre på egne følelser og kjenne på egen sårbarhet. Noen av de tingene vi fokuserer på er:

- Hjelp barnet å si nei
- Fastholde normer og rammer for barna – eks henge opp sekken sin, rydde på plass skoene etc.
- Involvere barna og gi de eierskap til det vi gjør, blant annet ved medvirkning
- Ha fokus på prosess med enn resultat
- Speile barnas følelser og vær i følelsen sammen med dem, samtidig som vi fastholder normene.

Regner også med at dere har lest «Handlingsplan mot mobbing» på hjemmesiden. Denne danner grunnlaget for avdelingenes arbeid i forhold til å forebygge mobbing i barnehagen. På karussen ønsker vi et miljø preget av respekt, tillit og tilhørighet for både barn og voksne. Vi ønsker at barna

skal oppleve vennskap og gode relasjoner i hverdagen og vi gjør følgende for å unngå begynnende mobbeadferd:

- Gi rom for at alle barna er deltagende
- Være oppmerksomme og bevisste voksne som veileder i situasjoner som kan utarte til mobbeadferd
- Gi alle barna like muligheter til å påvirke/medbestemme
- Lekegrupper der man endrer konstallasjoner slik at alle opplever å kunne leke med alle
- La alle få oppleve at de blir satt i fokus i for eksempel samlingsstund.

Digital hverdag

Bærum kommune sier i sin kvalitetsplan for barnehagene i Bærum: «*Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Bruk av digitale verktøy skal inngå i det pedagogiske arbeidet, og skal bidra til et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.*

Aktivitetene skal bidra til barnas gryende digitale ferdigheter som for eksempel lek med bilder og historier, og innhenting av informasjon ved hjelp av digitale verktøy. Satsingen skal både styrke barnas digitale kompetanse og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Personalet skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Det kan for eksempel være at barna lærer at de ikke skal ta bilder av noen som ikke vil fotograferes. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna for å bidra til at barna leker, lærer og skaper noe nytt.»

På karussen har vi i mange år jobbet en del med den digitale hverdagen. Vi har en felles forståelse for at vi spør om vi kan ta bilder av hverandre og om det er greit at de legges på MyKid. Vi har også en del digitale hjelpemidler, både i forhold til lek og læring. Ipad og telefon brukes både som kilde til kunnskap, som kommunikasjonsverktøy, kamera (både bilder og film) og medieenheter. Vi hører mye på lydbøker og musikk i hverdagen. Inne i barnehagen har vi også tilgang på projektor og lerret, pc/Mac, skanner/kopimaskin og lignende. Vi har også digitale mikroskop, inspeksjonskamera (til å sjekke fuglekasser og reder), fuglekasse med fastmontert kamera osv.

Vi har også en del pedagogiske spill/apper på iPad som vi bruker innimellom. Der er det også interaktive bøker/eventyr som er en del i bruk.

Vi kommer i år til å sende med barna et kamera hjem innimellom slik at de kan ta bilder fra egen hverdag hjemme. Bakgrunnen for dette er både at de ofte har lyst til å vise frem noe fra hjemme og at vi vil bruke det som et verktøy for å kunne sette fokus på enkeltbarnet. Det vil da bli et tverrfaglig opplegg som både handler om digital hverdag og «hele meg» som dere kan lese om på neste

Avdelingens egne fokusområder

Dette er de fem hovedområdene vi ønsker å fokusere på dette året. Siden vi i utgangspunktet har en filosofi om at barna skal få være med på å forme sin egen hverdag kan det være at vi endrer noe underveis om vi ser at det ikke fenger barna.

Vi setter også mestring i høysetet og jobber for at barna gjennom de forskjellige temaene skal oppleve mestring og i sin tur bygge selvtillit og et godt selvbylde.

- Hele meg
- Jeg og verden – natur og samfunn
- Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og realfag

Hele meg

«Hele meg» er navnet på et undervisningsmaterieell som vi bruker på Karussen. Dette omhandler hele kroppen og dens fysiske oppbygging og målet er at barna skal lære å kjenne sin egen kropp, like sin egen kropp og bestemme over egen kropp. Hensikten er at innholdet skal ruste barna mot kroppspress, bidra til økt kunnskap om grensesetting for egen kropp og styrke selvfølelse og individ. I tillegg skal det bidra til å forebygge vold, seksuelle overgrep og grenseoverskridelser ved at vi setter fokus på barnas seksualitet og utvikling. Dette er ofte et tabubelagt tema, både i barnehager/skole og hjemme, men vi ønsker å sette fokus på det slik at barna kan kjenne seg trygge i sin egen seksualitet.

Dette materialet består av kapitler som tar for seg følgende:

- Huden og cellene
- Musklene og skjelettet
- Hjertet, lungene og blodløpet
- Hjernen og nervesystemet
- Magen og fordøyelsen
- Sansene
- Hvem er jeg – og hva bor inni meg? Følelser og identitet
- Hvordan blir kroppen til?
- Grensesetting – meg og min kropp.

Vi kommer til å bruke god tid på dette arbeidet og prøver å spre det utover hele året med ca et kapittel pr mnd. Vi kommer selvsagt til å informere videre om detaljer i nyhetsbrevene våre. Vi kommer også til å ha fokus på fysisk fostring og matglede/sunne helsevaner under dette temaet. Dette er temaer vi også kunne skrevet om under livsmestring, men velger å ta de med her.

Når det gjelder fysisk fostring så er dette en stor del av vår hverdag på karussen. Forskning viser også at et motorisk sterkt barn har et godt grunnlag for læring senere i livet. Vi fokuserer derfor på å være mest mulig ute og i aktivitet, sommer som vinter. Vi ønsker at barna skal lære å like det å være ute og å være fysisk aktive, samtidig som at de skal lære å kunne la kroppen få hvile når det trengs. Vi ønsker at barna skal få utfordringer, både fysisk og mentalt gjennom året som er tilpasset hvert enkelt barns og dets nivå.

Dette gjør vi ved å f.eks.:

- Være mye ute, der er det rom for en annen type lek en innendørs
- Gå mye på ski/skøyter om vinteren
- Gå på turer i skog og mark der det kan være fysisk utfordrende å gå/bevege seg
- Sykler
- Lek med ball, sangleker og regelleker
- Klatring i trær og på klatrestativer
- Hvilestund der vi fokuserer på avslapping

Vi mener også at barna ved å utøve «risikolek» vil bli bedre kjent ed egen grenser og ikke minst øve på kroppsbeherskelse. Dette kan være klatring i trær, aking i forskjellige former, spikke med kniv etc. Vi vil selvfølgelig være til stede og gjøre vårt ytterste for at ikke skal skje uhell, men samtidig så må barna få lov til å kjenne på en gryende frykt/usikkerhet for å kunne kjenne igjen følelsen og dermed ta gode valg senere i livet.

For at «hele meg» skal fungere best mulig er det også viktig med nok og riktig mat. Dette ønsker vi å jobbe med på karussen da vi mener at det både er viktig at barna får nye erfaringer og blir eksponert for ukjente/nye ting. For å lære å like mat må vi ha en eksponering for noe som er godt i en god situasjon og hvor man ikke føler seg presset ut over det tilbørlige. Litt press i forhold til at det er forventet i situasjonen er bare bra. Involvering i tilrettelegging, tillaging og presentasjon er viktig for å føle trygghet. Kunnskap om hvor maten kommer fra, hvorfor den er bra og hva den gjør for kroppen vår bidrar positivt. Matkultur er viktig, ikke bare historien om maten, men også hvordan den lages, spisesituasjonene og alle de tingene vi omgir oss med for å ha et godt måltid.

Den sosiale settingen for et måltid er meget viktig og for små barn er ro, delaktighet og samværet med de andre barna og de voksne sentralt.

Hvorfor fokus på mat og måltidet?

- Mat integrerer
- Mat kan inngå i alle fag
- Mat gleder
- Matbygger fellesskap
- Mat fungerer på tvers av kulturer
- Mat kan forebygge fremtidig helseskade
- Mat reduserer mobbing

Gjennom fokus på mat kan vi også:

- Lære beskrivende ord
- Lære farger
- Lære om tekstur og konsistens
- Oppleve varme, kulde og smerte
- Legge merke til forskjellige lyder

Vi på karussen vil ha fokus på mat, mattradisjoner og deltagelse og tilberedning av måltidene. Vi ønsker at de skal få gode opplevelser knyttet til både forberedelser og selve måltidet, samtidig som at vi skal smake på nye matvarer/retter for å utvide smakssansen vår.

Vi skal også ha aktiviteter der vi foredler mat, det være seg partering av slakt, ysting av ost eller graving av kjøtt etc.

Jeg og verden

Gjennom «Hele meg» vil vi ha et stort fokus på egen kropp og helse, mens vi gjennom «Jeg og verden» skal se på vår rolle i det større bildet. Vi ønsker å bli kjent med andre deler av verden og hvordan de lever i sine respektive områder. For å gi barna et innblikk i de store variasjonene som er vil vi blant annet fokusere på urbefolkningen rundt om i verden. Vi har i mange år jobbet mye med samefolket på Karussen, som vi også skal i år, men ser at i år så vil vi også se litt lengre ut og bli kjent med indianere, eskimoer, aboriginene etc. Vi vil på samme tid ha fokus på norske og samiske verdier og tradisjoner, samt at vi vil gjennomføre noen prosjekter der vi drar frem «gamle mattradisjoner», som kanskje ikke alle er helt vant med enda. Blodpannekaker og bidos bruker å være en hit når vi markerer samefolkets dag, og det å kunne lage sin egen spekeskinke fra bunnen av fenger også. Vi bruker også både litteratur og musikk fra store deler av verden gjennom våre hvilestunder og lesestunder.

Vi ønsker også å sette fokus på at det er alles ansvar å passe på at veden er et godt sted å være og at vi alle skal ha det best mulige ut fra hver enkeltes forutsetning. Dette innebærer da at vi også må lære å ta hensyn, passe på hverandre, hjelpe hverandre og ta vare på hverandre og naturen. Vi øver på å ikke kaste søppel i naturen og vi snakker om hva som faktisk er søppel og ikke.

På karussen er også vår plass i naturen en helt essensiell del. Ved å være ute stort sett hele tiden vil vi komme i nærkontakt med elementene daglig. Det vil derfor være en naturlig del av hverdagen vår. Vi kommer til å følge med på hva som skjer rundt oss, både med planter, trær og dyreliv, men også se på hvordan det er ute i verden. Finnes det samme type dyr hos oss som hos eskimoene? Hvordan er klimaet hos aboriginene i Australia? Er det samme type årstider som her? Her vil det være uante muligheter til å undre seg og nøyaktig hvor veien går bli opp til barna og hva de synes er spennende.

Noe av det vi ønsker å oppnå gjennom dette temaet er:

- Grunnleggende kjennskap til, og kunnskap om variasjoner i verden
- Grunnleggende kjennskap til, og kunnskap om natur, økologi, miljøvern og samspillet i naturen
- Grunnleggende kjennskap til, og kunnskap om den gjensidige avhengigheten mellom mennesker, dyr og vekster generelt.
- Utvikle positive holdninger til og respekt for både mennesker, levesett, natur og miljø

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og realfag

Vi har i mange år jobbet mye med realfag på Karussen. Mye av naturfag delen kommer helt naturlig da vi er ute stort sett hele tiden. Vi bruker mye tid på å undre og forske oss gjennom hverdagen, det være seg i forhold til planter, insekter og lignende. Det er mye fokus på årstidene og endringene i naturen, og vi jobber mye ut ifra «vær og føre». Vi ønsker også å kunne fokusere enda mer på antall, rom og form gjennom året, samtidig som vi vil «forske» og undre oss. Målet for Karussen med dette er at vi skal la barna få oppleve mestring og ikke minst bevare den iboende nysgjerrigheten og utforskertrangen som ligger naturlig hos barna. For å få til dette kreves det voksne som tør å undre seg sammen med barna og ikke nødvendigvis være den som har svaret.

Noe av det vi konkret gjør i forhold til realfag er:

Naturfag

- Observere og undre oss over årets gang i naturen.
- Følge med på endringene som skjer rundt oss, f.eks. hva skjer i maurtua?
- Følge med på hva som skjer i fuglekassene våre, og kassene som NOF AB har langs Øverlands elven
- Lete etter spor/spor tegn både i barnehagen og på tur.
- Setter opp viltkamera for å se hva slags dyreliv som finnes rundt oss
- Hvordan kjennes årstidene på kroppen?
- Stimulere til fysisk aktivitet i naturen

Matte

- Lek med tall og former (geometriske figurer)
- Formingsaktiviteter med fokus på form, størrelse og farger
- Sortering av former, farger, mengder og leker
- Lek med «mattemaur» - et spill om tall og mengde
- Bruk av tall og symboler i hverdagssituasjoner (for eksempel telle antall barn, kopper og tallerkener etc.)
- Konstruksjonsleker, både LEGO/duplo/kapla, store kasser etc.
- Begrepsinnlæring
- Påkledning
- Måltidet
- Butikklek

Forskning/forsøk

- La barna få lov til å undersøke på egenhånd, og evt støtte opp/hjelpe til om de ønsker det
- Være deltagende og åpen for barnas undring.
- Gjennomføre forsøk og eksperimenter med for eksempel tyngdekraft der vi lurer og undrer før vi ser hva som skjer
- Være en inspirator når det gjelder å undre seg
- La barna få forsøke nye ting og komme med ideer til hva vi kan forske på.

Avslutning

Dette er hovedtrekkene for hva vi tenker å sette søkelys på gjennom året. Som dere ser er det mye som går i hverandre i de forskjellige temaene, og det illustrerer egentlig godt hvordan hverdagen vår er. Vi jobber til enhver tid tverrfaglig og selv om det på papiret står f.eks. forsøk så vil alltid de andre fagområdene og temaene komme inn.

Vi håper at dere ved å lese denne planen har fått et greit innblikk i hva vi tenker og hvordan vi ønsker å jobbe oss gjennom året, og skulle dere ha noen spørsmål så er det bare å ta kontakt med Laila. Siden vi i år har bare spekkhoggere på avdelingen vil det også jobbe en del med skoleforberedende aktiviteter, både på karussen og i spekkhoggergruppa. Dette kan dere lese mer om i informasjonen om spekkhoggerne på MyKid.

